

SIMÉN DOMOKOS

KINEK A FIAI VAGYTOK?

Mt 5, 9

A Hegyibeszéd felolvasott szavai nem annyira emberségünkre, mint inkább minősítésünkre nehezednek hangsúlyukkal. Születésünkkel Isten az emberiség nagy családjába hívott el, hogy neki gyermekei, egymásnak testvérei legyünk. A földi lét ajándékaival táplált szélesen terített, gazdag asztala mellett. Addig növekednek bennünk az esztendők, míg lassan megfogyatkozik bennünk a földi lét. Isten azonban önzetlen gondviselésével nemcsak életünkön át szeret végig, hanem azon túl is.

Hitünk szerint mi mind Isten gyermekei vagyunk, mert embernek születtünk. Egyesek szerint éppen ez a sokszori boldogtalanságunk forrása, mert amivel megáldott Isten: értelmi, érzelmi és akarati világunk, ez szorít két vállra. Bár születtem volna fának, csillagnak, vagy sziklának — mondják sokan, mert akkor boldog lehetnék. Mint embernek született Isten-gyermekekben a boldogság naponta hajótörést szenved bennünk, mert nem a boldogság van adva születésünktől, hanem annak a lehetősége, hogy boldogságra, istenfiúságra igyekezzünk.

Az Ószövetség csak Izrael népét, egy fészekalja embert tekintett Isten választott népének. Jáhvé fiainak. A kiválasztottság tudata éles vonalat húzott ember és ember közé, a népi és vallási öntudatukban boldoggá tette azokat, akik a „bűvös körön“ belül érezték magukat. Jézus volt az, aki az istenfiúság ajtóját szélesre tárta az egyetemesség felé, és hirdette, hogy minden ember egyformán Isten fia lehet. Bőrünk színe, vallásunk, anyanyelvünk, nemzetiségünk mind elenyészik Isten atyaságában. Ő ajándékozott meg az Isten-ember közvetlen viszony gyermeki tudatával.

Jogos kérdés, hogy a jók és a rosszak egyformán Isten gyermekei-e? A válasz határozott igen, de hangsúlyozni kívánom, hogy nem egyformán mondatnak annak. A felolvasott bibliai vers ezt a minősítést tisztázza. Ennek alapján nyilvánvaló, hogy azok, vagy csak azok mondatnak Isten fiainak, akiknek életéből, szavából, cselekedetéből minden szépítés nélkül meglátszik: úgy élnek, ahogy Isten megkívánja. Úgy cselekednek, hogy nyilvánvalóvá válják, hogy ők kinek a fiai.

Életünket láthatatlan sorompók vallatják. Egy ilyen láthatatlan sorompó az az állandó kérdés, amit az élet tesz fel: kinek a fiai vagytok? A feleletet nem biológiai értelemben kell felfognunk, mert cselekedetünk minősít emberségünkről. A kérdésre válaszolnunk kell, mert a hallgatás bűn. Feleletünknek kettős kára vagy haszna lehet: a magunké és embertársainké, az egyetemes emberé.

Kinek a fiai vagyunk? Bár ez a kérdés egyidős az emberrel, mégis mindig időszerű, mert a felelet mindannyiunkról vall. Mondják, hogy a nagy tatárjárás idején (1242) egy eltévedt tatár harcost fogtak el. Az európaiaktól elütő öltözködése, harci felszerelése és kinézése, valamint az őket megelőző hír miatt — miszerint az „ördög fiai“ — megkérdezték tőle: Ki vagy? A tatár a hagyomány szerint így felelt: Batu kán fia, aki Dzsusi fia, aki Dzsingisz kán fia. Ha ismerni akarsz, nézz végig nyomunkon, Keleten kő kövön nem maradt utánunk. Apánk parancsára minden meghalt utánunk, csak mi élünk, Batu fiai. Megmutatták, hogy a halál, a rombolás fiai voltak.

1634-ben a Kézdiszentléleken lakó Tarnóczi Sebestyén csodálatos szépségű leánya kosarat adott a Zabolán lakó, erőszakos természetű Mikes Jánosnak. Mikes úgy érezte, hogy Tarnóczi Sára nélkül nem élhet, ezért rokonai és szolgái segítségével elrabolták a szülői házból a lányt. Az édesanya hiába könyörgött lányáért, Mikes semmi pénzért és könyörgésért nem volt hajlandó visszaadni őt. Az édesanya végső kétségbeesésében I. Rákóczi György fejedelemhez ment panaszra. Mikes félvén a fejedelem haragjától és meggondolatlan tettének következményeitől, Vasile Lupu moldvai vajdához menekült. A hagyomány szerint a vajda első kérdése ez volt: Kinek a fiai vagytok? — A zabolai Mikes fiai, — felelték. Ti az „erőszak fiai“ vagytok, mondta a vajda. A múlt században a

kolozsvári unitárius kollégium diákjait, a nagy polihisztorról, Brassai Sámuel fiainak mondták Erdélyszerte.

Az elmondottak alapján tiszta beszéddé válik, miszerint eligazító fontosságú az ember életében, cselekedetében, munkásságában az, hogy kinek ismernek az emberek, ki fiának mondanak minket. Lehet, hogy első hallásra nem találjuk fontosnak sem a kérdést, sem a ráadandó feleletet. De egyszerre figyelmeztetővé válik a kérdés, ha rádöbbenünk arra, hogy a jövő, a holnapi kenyér, az emberek nyugalma, a világ biztonsága, a lét megmaradása és az élet folytonossága is attól függ, hogy az ember, az egész emberiség milyen választ ad erre a kérdésre.

Születésünk adottság, lehetőség arra, hogy felneveljük magunkban azt az egész embert, akit élete és cselekedete után Isten fiainak mondhatnak, aki az élet minden viszontagságában boldog tud lenni.

Ennek a minőségi törekvésnek egyik, de nem egyetlen igénye „a békességre való igyekezet“. A könyvekből, a háború-hurcolta emberek elbeszéléséből, a naponként ránk meredő háborús veszély réméből mindnyájan tudjuk, hogy milyen nagy öröm, megnyugvás, egyszóval boldogság a szilárd békesség. Nem a külön békét, az egyetemes béke rész megvalósítását értjük ezen, hanem minden ember külső és belső békességét. Ezt az óhajtott egyetemes jót valljuk az élet egyik legnagyobb boldogságának. Aki ezt munkálja, az Isten akaratát szolgálja, nemre, fajra vagy felekezetre való tekintet nélkül. Az ilyen ember Isten fiának érezheti magát, az emberek is annak mondhatják, Isten pedig békességgel jutalmazza.

Mit mondasz magadról, kinek a fia vagy? Gondolkozz a válaszon. Hallgatni nem lehet, mert élni kell! Választ vár tőled családod, falud, városod közössége, hittestvéreid csoportja, néped és országod és mindezeneken túl ez a föld, az emberiség közös otthona. Békességed által méretel meg. Ha tudsz mosoly lenni a kesergők ajkán; ha tudsz békejobb lenni a gyűlölködők között, ha van szíved, nemcsak magadhoz, hanem másokhoz is; ha úgy tudsz cselekedni, ahogy Isten és az embertárs elvárja tőlünk; ha a magad békesség-lámpájából másoknak is tudsz fényt adni, meglásd, kivirágzik benned a jézusi igazság: „Boldogok a békességre igyekezők: mert ők Isten fiainak mondatnak“. Ámen.